

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Латинська мова»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)

Освітня програма: Англійська мова та друга іноземна

Рік навчання: 1, семестр 1

Форма навчання: денна

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Мова викладання - українська

Викладачі курсу

Шинкарук Василь Дмитрович, доктор філологічних наук, професор кафедри філософії та міжнародної комунікації

Вакулик Ірина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Контактна інформація викладачів (e-mail)

vashyn@nubip.edu.ua

i.vakulyk@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3864>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

У наші дні латинська мова - це своєрідний будівельний матеріал, з якого творяться нові терміни. Адже жодна галузь науки не може обійтися без знання основ термінології, яка формується на базі латинської мови. Вивчення латини має вирішальну роль саме у професійній підготовці майбутніх фахівців, бо на ній ґрунтується значна частина професійно орієнтованих дисциплін. Латинська мова сьогодні залишається джерелом наукової лексики. Численні латинські прислів'я, афоризми та терміни увійшли у вжиток в сучасних мовах у вигляді мовних кальок або прямих запозичень зі збереженням латинської мови.

Передумови вивчення курсу. Латинська мова полегшує розуміння коренів західного світу. Вона сприяє розвитку стратегій навчання та формуванню умінь аргументації. Крім того, особливу роль латинська мова відіграє у процесі вивчення іноземних мов, оскільки більшість європейських мов мають спільне походження з латинською, а відтак і деяку схожість у вокабулярі й лінгвістичній структурі. Історично склалося так, що упродовж багатьох століть латинська мова відіграла значну роль у професійній діяльності науковців і мала інтернаціональний характер. Таким чином, проникнення класичних мов у нові західноєвропейські мови відбувалося різними шляхами завдяки безпосереднім контактам народів у різні історичні періоди розвитку країн Європи. Латинська мова тривалий час була і залишається мовою науки.

Курс дисципліни призначений для ознайомлення студентів із основами латинської мови, набуття ними практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній діяльності, а також підготовки до освоєння майбутніми перекладачами фахових термінів і фраз. У результаті вивчення латинської мови в університеті майбутні спеціалісти навчаються читати латинські тексти, вивчають основи граматичної будови латинської мови, оволодівають навичками перекладу латинських текстів, ознайомлюються зі шляхами і способами запозичень з латинської мови.

Мета: ознайомити студентів із основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Оволодіння студентами основами латинської мови надасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології.

Загальноосвітні **завдання** вивчення курсу «Латинська мова» полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Завдяки чіткій побудові граматики та синтаксису латинська мова розвиває також уміння та навички логічного мислення.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- основи латинської фонетики, граматики, синтаксису та словотвору;
- володіти навичками нормативного читання латинських слів та перекладу латинських текстів зі словником;
- наукову термінологію відповідного профілю, утворену від латинських коренів;
- засвоїти (в усній та письмовій формі): 1000 лексичних та словоутворюючих одиниць латинського та грецького походження, а також близько 100 латинських прислів'їв, сентенцій та крилатих висловів;

У результаті вивчення курсу студент повинен вміти:

- правильно читати і писати латинські слова;
- володіти необхідним запасом лексичного матеріалу професійного спрямування;
- робити граматичний, словотвірний та синтаксичний аналізи;
- практично володіти граматичними формами та синтаксичними конструкціями;
- перекладати зі словником латинські тексти;
- бути поінформованим про походження та розвиток латинської мови, роль латинської мови у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки та літератури на розвиток нової європейської культури.

Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду компетентностей

Загальні компетентності:

- ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).
- СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і

регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

СК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Знання та розуміння базової сукупності загальнонавчальної термінології та професійних понять латинською мовою, правила граматики та стилістики, вміння застосовувати на практиці базові знання з латинської мови у професійній діяльності.

ПРН 5. Знання та розуміння основних термінів і понять, основних методів і прийомів теоретичного вивчення давніх і сучасних германських мов, вміння аналізувати і порівнювати фонеморфологічну структуру індоєвропейського, давньогерманського і сучасного германського слова (з елементами залучення рідної мови); характеризувати особливості фонетичної, граматичної та лексичної будови кожної окремо взятої сучасної германської мови з урахуванням їх спільних давньогерманських рис.

ПРН 10. Знання та розуміння особливостей формування етнокультурної ідентичності, ключових елементів ідентичності та їх характеристики, вміння аналізувати етнокультурну спадщину та набутки, послуговуватися особливостями тієї чи іншої етнічної культури у процесі взаємодії з її носіями.

ПРН 11. Знання та розуміння основних теоретичних положень курсу, методів навчання, засобів навчання іноземних мов; основних етапів розвитку методики навчання іноземної мови; систем вправ для формування навичок умінь говоріння, читання, аудіювання та письма, вміння логічно, послідовно представити мовний матеріал для його активізації; грамотно скласти план заняття, урахувавши сучасні вимоги до уроку; володіти основними видами контролю, включаючи вміння підбирати вправи, тести різного плану для перевірки усної та письмової форм усіх видів мовленнєвої діяльності; реалізовувати виховну функцію навчання.

ПРН 20. Знання та розуміння текстів творів, особливо класичних; час виникнення тих чи інших жанрових форм та їх розвиток; важливість спадкоємності у формуванні історико-літературного процесу; які літературні напрямки мали місце у тих чи інших країнах і коли вони грали ключову роль в історії літератури, вміння аналізувати твори; визначати жанр, виділяти ті чи інші композиційні особливості, відрізнити сюжет та фабулу.

ПРН 26. Знання та розуміння основних понять комп'ютерної лексикографії, принципів складання словників, принципи організації лексикографічної інформації в електронних системах, вміння працювати з системами обробки комп'ютерної лексикографічної інформації і використовувати теоретичні положення лексикографії для вирішення практичних професійних завдань.

ПРН 28. Знання та розуміння основних понять і категорій методики навчання іноземних мов; навчально-методичних комплексів з іноземних мов; теорії вправ для навчання іноземних мов/перекладу; сучасних підходів до формування у студентів іншомовної комунікативної компетентності, вміння визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання іноземних мов; аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з іноземних мов; аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів.

ПРН 32. Знання та розуміння сукупності понять та термінів, що складають широкий словниковий запас другої іноземної мови, а також правила мовлення, граматики та синтаксису, грамотного усного та письмового висловлювання думки, послуговуючись широким словниковим запасом різноманітної тематичної спрямованості.

ПРН 33. Знання та розуміння основних понять та категорій лінгвістики тексту та дискурсу; особливостей та способів перекладу текстів різних функціональних стилів мови у галузі природничих, економічних та технічних наук, вміння здійснювати семантико-стилістичний аналіз усних та писемних текстів різних функціональних стилів мови.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1 Фонетика. Морфологія				
Тема 1. <i>Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.</i>	3/5	Знати основні фонетичні особливості латинської мови, грамотно читати, правильно ставити наголоси	Усне опитування. Читання слів Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn)	25
Тема 2. <i>Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.</i> <i>Загальні відомості про частини мови.</i>	3/5	Знати та розуміти, у чому полягає сутність морфологічної системи. Уміти розрізняти дієслова, їх часові форми та дієвідмінювати	Усне опитування. Читання слів Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn)	25
Тема 3. <i>Nomen substantivum: Іменник.</i>	3/5	Знати граматичні категорії імен, уміти розподіляти іменники на відміни, відмінювати їх, знаходити у реченні	Усне опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25

<p>Тема 4.</p> <p><i>Nomen adiectivum.</i> <i>Propomen: Прикметник.</i> <i>Займенник.</i></p>	<p>3/5</p>	<p>Знати граматичні категорії прикметника, вміти групувати за відмінами, утворювати атрибутивні словосполучення та відмінювати їх.</p>	<p>Усне опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>
<p>Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.</p>				
<p>Тема 5.</p> <p><i>Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.</i></p>	<p>3/5</p>	<p>Знати, як поділяються іменники на відміни і типи, знати особливості відмінювання</p>	<p>Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>
<p>Тема 6.</p> <p><i>Adverbium (Прислівник).</i> <i>Praepositio (Прийменник).</i></p>	<p>3/5</p>	<p>Знати граматичні категорії прикметника, вміти будувати словосполучення, утворювати ступені порівняння прикметників</p>	<p>Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>
<p>Тема 7.</p> <p><i>Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.</i></p>	<p>3/5</p>	<p>Вміти аналізувати іменники, робити морфологічний розбір</p>	<p>Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn). Вивчення фраз.</p>	<p>25</p>

Тема 8. <i>Nomen numerale: Числівник.</i>	3/5	Уміти формулювати речення, знати його граматичну основу; розрізняти займенники	Усне і письмове опитування. Виконання практичних і самостійних робіт (у. т.ч. на elearn). Вивчення фраз.	25
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Порухення термінів здачі без поважної причини надає право викладачу знизити оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо <u>відвідування</u>:</i>	Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим для всіх студентів групи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем. Пропущені практичні заняття також відпрацьовуються. Інформація про відпрацювання вноситься до кафедрального журналу відпрацювання пропущених занять.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано

74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендована література

Основна

1. Миронова, В. М. Латинська мова. Львів: Видавництво Католицького університету, 2011.
2. Оліщук, Р. Л. Латинська мова. Синтаксис: підруч. для ВНЗ. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202 с.
3. Трипуз, В. М. Латинська мова. Київ: Либідь, 2004.
4. Ухаль, М. М. Латинська мова: підручник. Ужгород: Говерла, 2017. 319 с.
5. Шаманова, Н. Є. Латинська мова: навч. посіб. з вивч. дисципліни. Миколаїв: НУК, 2021. 141 с.
6. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 2020. 533с.

Додаткова література

1. 400 прислів'їв та приказок, семантично подібних в українській, латинській, англійській, німецькій, французькій мовах: навчальний посібник / уклад. А. М. Жовківський та ін. Чернівці: Рута, 2001. 96 с.
2. Вакулик, І. І. Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов): дис... канд. філол. наук: 10.02.15. Київ, 2004.
3. Звонська, Л. Л. Латинська мова: підруч. для студ. відділень класич. філології та ін. філол. спец. вищ. закл. Освіти. Київ: Книга, 2003. 527 с.
4. Козовик, І. Я., Пономарів, О. Д. Словник античної міфології. Київ, 1989.
5. Латинська мова: практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спеціальності 035 "Філологія". Уклад. О. В. Ковтун, В. І. Кульчицький, Н. І. Хайдарі. Київ: НАУ, 2021. 86 с.
6. Литвинов, В. Д. 500 крилатих висловів. Київ, 1993.
7. Литвинов, В. Д. Латинська мова: елементарний курс. Київ, 1996
8. Литвинов, В. Д., Скорина, Л. П. Латинська мова. Київ: Атіка, 1990.
9. Лучканин, С. М. Латинські сентенції з історико-літературним коментарем. Київ: Світ, 1999.
10. Макар, І. С. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов: навчально-методичний посібник. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 192 с.
11. Макар, І. С., Бічер, Д. В. Латинська мова для студентів-філологів = *Limba latină pentru studenți filologi*: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2018. 255 с.
12. Маслюк, В. П., Сенів, Л. Г. Латинська мова. Харків, 1992.
13. Оленич, Р. М., Оленич, І. Р., Пустова, Н. Ф. Латинська мова. Харків: Світ, 1994.
14. Скорина, Л. П., Сенів, М. Г., Пустова, Н. Ф. *Porta antiqua*: підручник латинської мови. Київ: СІНТО, 1994.
15. Скорина, Л. П. Латинська мова. Хрестоматія. Латинсько-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники Київ: НАУ, 2002. 232 с.

16. Цимбалюк, Ю. В. Латинські прислів'я і приказки. Київ: Атіка, 1990.

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

- 1.Вакулик, І. І. Латинська мова: шляхи проникнення у нові західноєвропейські мови. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: філологічні науки №257.2016. <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/article/view/11178/9791>
- 2.Вакулик, І. І. «Гаудеамус» від джерел походження до культу. Міжнародний філологічний часопис. 2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>
- 3.Гриценко, С. П. Латинська мова в Україні (історичний екскурс). Режим доступу: http://b-ko.com/book_21_glava_65_variant_2.html.
- 4.Лapidарна латина. Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/prosvita/latyna.html>.
- 5.Латинські словникові уроки на Інтернет Поліглоті. Режим доступу: <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
6. Шинкарук, В. Д. Семантико-синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в латинській мові. Міжнародний філологічний часопис.2020. 11(2). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Filol/issue/view/596>